

Wędrowiec Świętokrzyski

Miesięcznik Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego w Kielcach • nr 24 • sierpień 2008 • czasopismo bezpłatne

Temat miesiąca

Igrzyska olimpijskie

Szpitala apelują

Brakuje krwi

Finał konkursu

Bezpieczne kąpieliska

W numerze

Lipcowy przegląd wydarzeń	3
Temat miesiąca	4
Myśl olimpijska	5
Brakuje krwi	6
Finał konkursu wojewody	6
Wieści z urzędu	7
Z Unią na Ty	8
Najlepsze kąpieliska	8
Kolonie pod kontrolą	9
Bezpieczne place zabaw	9
Kulturalny eksport	10
Poznaj świętokrzyskie zakątki	10
Warto przeczytać	11
Warto posłuchać	11
Co? Gdzie? Kiedy?	12
Przepisy kulinarne	12

Fotofelieton

Fantazyjne kwiatowe kompozycje w gazonach przed budynkiem urzędu wojewódzkiego to „oczko w głowie” pracowników Zakładu Obsługi ŚUW. Jak widać, panowie też świetnie sobie radzą z pielęgnacją roślin. Dzięki temu barwne kobierce cieszyć będą wszystkich aż do jesieni.

Konkurs dla czytelników

Rozwiązanie konkursu z poprzedniego numeru:

Urodzony w Domaszowicach pisarz i uczestnik powstania styczniowego to Walery Przyborowski.

Walery Przyborowski urodził się 27 listopada 1845 r. w Domaszowicach koło Kielc, zmarł 13 marca 1913 r. w Warszawie. Uczestniczył w powstaniu styczniowym, po którego upadku był przez kilka miesięcy więziony przez władze carskie. Po studiach na Wydziale Filozoficzno-Historycznym w warszawskiej Szkole Głównej współpracował z różnymi czasopismami, w latach 1885-1886 redagował pismo „Chwila”. Był nauczycielem gimnazjalnym w Radomiu, gdzie uczył historii. Jako powieściopisarz debiutował w 1869 r. Opublikował kilka ważnych prac historycznych dotyczących powstania styczniowego: „Historia dwóch lat 1861/62”, „Ostatnie chwile powstania styczniowego”, „Dzieje 1863 r.”. Na łamach „Gazety Kieleckiej” drukowano w latach 1876-77 sensacyjne powieści Przyborowskiego „Liść akacji” i „Czerwona skrzynka”. Ogromną popularność zyskały mu powieści historyczno-przygodowe dla młodzieży (publikowane często pod pseudonimem Zygmunt Lucjan Sulima), które przypominały wydarzenia narodowej historii - m.in.: „Bitwa pod Raszynem”, „Szwolężer Stach”, „Szwedzi w Warszawie” czy „Rycerz bez skazy i trwogi”. Akcję swoich utworów literackich umieszczał niekiedy na Kielecczyźnie.

Nagrodę w naszym konkursie otrzymuje p. Piotr Gutowski. Gratulujemy!

Nasze kolejne pytanie:

Ksiądz, pułkownik Wojska Polskiego, kapelan Armii Krajowej, urodził się w Kazimierzy Małej, zginął podczas Powstania Warszawskiego. O kim jest mowa?

Na odpowiedzi czekamy do 25 sierpnia 2008 roku, pod numerem telefonu 342 12 44 lub pod adresem poczty elektronicznej anna.zmudzinska-salwa@kielce.uw.gov.pl (prosimy o podanie imienia i nazwiska oraz telefonu kontaktowego).

Wśród czytelników, którzy udzielą prawidłowych odpowiedzi, rozlosujemy nagrody.

Wydawca:

Świętokrzyski Urząd Wojewódzki w Kielcach
Al. IX Wieków Kielc 3, 25-516 Kielce
www.kielce.uw.gov.pl
tel. 041 344 29 56, fax 041 344 48 32
e-mail: wojewoda@kielce.uw.gov.pl

Miesięcznik redaguje Biuro Prasowe Wojewody
tel. 041 342 12 44
(Agata Wojda – rzecznik prasowy wojewody)
e-mail: agata.wojda@kielce.uw.gov.pl

Skład i łamanie: Color Press Wydawnictwo
www.colorpress.com.pl

Lipcowy przegląd wydarzeń

...

Na wrydarzu przy Muzeum Regionalnym w Pińczowie odbyło się kolejne „Głośne Czytanie Nocą” zorganizowane w ramach kampanii wojewody „Kochaj życie”. Spotkanie zostało przygotowane wspólnie z kieleckim Antykwariatem Naukowym Andrzeja Metzgera. Poezję miłosną i nie tylko czytali Bożentyna Pałka-Koruba, Marzena Okła-Drewnowicz, Zofia Wilczyńska, Małgorzata Oracz, Elżbieta Romanowska, Jadwiga Irla, Piotr Żołądek, Włodzimierz Badurak, Tomasz Pietrzykowski oraz Jerzy Znojek. W trakcie imprezy wojewoda zachęcała panie do wykonania profilaktycznych badań cytologicznych i mammografii. Goście „Głośnego czytania” otrzymali również materiały promocyjne dotyczące kampanii profilaktycznej „Kochaj życie”.

W obchodach 65 rocznicy pacyfikacji Michniowa wzięli udział wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba i wicewojewoda Piotr Żołądek. Gościem uroczystości upamiętniających męczeństwo polskiej wsi był wicepremier Waldemar Pawlak. 12 lipca 1943 roku Niemcy rozpoczęli dwudniową pacyfikację Michniowa, którego mieszkańcy sprzyjali partyzantom. Hitlerowcy zamordowali 203 osoby, w tym 53 kobiety i 47 dzieci. Podczas uroczystości odprawiono mszę i odbył się apel poległych. Zaprezentowana została multimedialna prezentacja projektu Pomnika - Mauzoleum Martyrologii Wsi Polskiej - symbolu męczeńskiej śmierci mieszkańców 817 polskich wsi w czasie II wojny światowej. Autorem projektu jest prof. Mirosław Nizio.

...

W uroczystości pożegnania IX zmiany Polskiego Kontyngentu Wojskowego EUFOR uczestniczyła wojewoda. Żołnierze wyjechali z misją pokojową do Bośni i Hercegowiny. Szkolenie przygotowujące IX zmianę PKW EUFOR realizowane było w Centrum Szkolenia Na Potrzeby Sił Pokojowych na kieleckiej Bukówce. W ciągu miesiąca żołnierze zapoznali się z sytuacją polityczno-militarną, kulturową i geograficzną rejonu operacji, zagrożeniami minowymi i zdrowotnymi w strefie odpowiedzialności oraz procedurami operacyjnymi realizowanych zadań. IX zmiana PKW EUFOR liczy 190 żołnierzy, w Bośni i Hercegowinie spędzą 6 miesięcy.

...

W spotkaniu podsumowującym akcję ratowniczo - gaśniczą w Wojewódzkim Specjalistycznym Zespole Opieki

Neuropsychiatrycznej w Kielcach uczestniczyła wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba. Pożar miał miejsce 28 maja. Na jednym z oddziałów zauważono ogień, który błyskawicznie rozprzestrzenił się na inne pomieszczenia. Natychmiast wezwano straż pożarną. Do akcji przystąpiły kieleckie jednostki JRG 1 oraz JRG 3. Do pomocy zgłosili się również druhowie-ochotnicy. Łącznie akcją ewakuacyjną i gaśniczą prowadziło 57 strażaków oraz skoordynowane służby pogotowia ratunkowego, policji i straży miejskiej. W trakcie akcji ewakuowano 49 osób oraz opanowano zagrożenie dla pozostałych 144 pacjentów. Podczas spotkania za wzorową postawę, szczególne zaangażowanie oraz poświęcenie wyróżniono 15 strażaków.

...

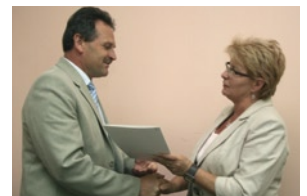
Życzenia z okazji 100. urodzin złożył Anieli Misior z Brzezin w gm. Morawica wicewojewoda Piotr Żołądek. Wicewojewoda wręczył Pani Anieli kwiaty oraz oko-

licznościowe listy od premiera Donalda Tuska oraz wojewody Bożentyny Pałki-Koruby. „Dziękuję, że przez te wszystkie lata daje Pani młodym pokoleniom przykład pięknego i dobrego życia. Taka postawa dowodzi wewnętrznej siły, dojrzałości i niezwyklej wrażliwości na drugiego człowieka. Życzę wiele sił, zdrowia oraz jak najwięcej powodów do radości. Niech każdy dzień wnośi w Pani życie coraz więcej ciepła i miłości” - czytamy w liście od wojewody.

...

Wojewoda wręczyła przedstawicielom samorządów promesy dotacyjne na usuwanie skutków klęsk żywiołowych. Pieniądze zostaną przeznaczone przede wszystkim na odbudowę zniszczonej w wyniku powodzi infrastruktury drogowej i mostowej. Promesy na łączną kwotę ponad 6,5 miliona złotych otrzymały 34 samorzady województwa świętokrzyskiego. Rządowe wsparcie dostało 28 gmin oraz 6 powiatów.

...

Wielu sukcesów i podejmowania trafnych decyzji życzył wicewojewoda Piotr Żołądek nowemu wójtowi gminy Bliżyn, Mariuszowi Walachni. - Wierzę, że prarządność, demokracja i rozwój gminy staną się fundamentami Pańskiej pracy. Jestem przekonany, że będzie Pan godnie reprezentował mieszkańców - mówił wicewojewoda.

Temat miesiąca

Igrzyska olimpijskie

„W imieniu wszystkich zawodników ślubuję: respektować zasady obowiązujące w sporcie, przestrzegać zasady szlachetnej rywalizacji i zawsze postępować zgodnie z duchem fair play; wszystkie dążenia, umiejętności, talent i siły woli poświęcić osiągnięciu najlepszego wyniku sportowego” - przysięga olimpijska jest składana co dwa lata przez jednego przedstawiciela wszystkich zawodników od 1920. Słowa ukute przez francuskiego pedagoga, barona Pierre'a de Coubertin'a stanowią współcześnie kwintesencję rywalizacji sportowej w duchu fair play.

Dyskobol” – rzeźba Myrona
z V w. p.n.e.

Kolebką sportu w Europie była Grecja, a kluczowym momentem w jego dziejach było rozegranie pierwszych igrzysk olimpijskich. Sama zaś nazwa pochodzi od miasta Olimpij w Grecji, które było gospodarzem pierwszych zmagania sportowych. Mityczne źródła podają, że prekursorem pierwszych, udokumentowanych igrzysk był Herakles lub Pelops - inicjator pierwszych wyścigów rydwanów. Wszystkie legendy wokół tych wydarzeń wywodzą się z kultów różnych plemion, które zamieszkiwały okolice Olimpij. W związku z tym igrzyska rozwijały z każdą następną edycją, bowiem nowe społeczności dodawały do programu nowe przekazy i dyscypliny. Ekspansja terytorialna tych zawodów spowodowała, że już w 776 roku p. n. e. odgrywały one w życiu wszystkich ludów greckich olbrzymie znaczenie i na stałe zagościły w kalendarzu wydarzeń rozrywkowym Greków.

Najważniejszą konkurencją był bieg na jeden lub kilka stadionów, czyli ok. 192 metry. Rozgrywano również konkursy rzutu oszczepem, skoku w dal czy rzutu dyskiem. W zawodach mogli brać udział jedynie mężczyźni, a że zawodnicy występowali nago, na trybunach zasiadali tylko mężczyźni. Kobięcie przyłapanej na „podglądaniu” zmagania sportowych groziła kara śmierci.

Od starożytnych czasów zwracano szczególną uwagę na ideę „fair play”. Każdy, kto dopuścił się oszustwa w rywalizacji musiał postawić pomnik Zeusowi, a na nim wryto jego imię i występki, jakiego się dopuścił. Istotnym zwyczajem wśród starożytnych było zawieszenie wszelkich działań wojennych podczas igrzysk. Tzw. „pokój boży” został prawdopodobnie ustanowiony przez króla Ifitosa, który zarządził wstrzymanie wszelkich konfliktów między miastami-państwami starożytnej Grecji. Igrzyska olimpijskie były rozgrywane do czasu upadku Olimpij, czyli do 394 roku n. e.

Nowożytnie igrzyska olimpijskie datuje się dopiero na 1896 rok. Dwa lata przed tym wydarzeniem baron Pierre de Coubertin zwołał w Paryżu Kongres Olimpijski, podczas którego powołano do życia Międzynarodowy Komitet Olimpijski. Francuski arystokrata, człowiek światły i elokwentny wiele podróżował, również do Stanów Zjednoczonych. Wizytując amerykańskie uniwersytety Coubertin był szczególnie pod wrażeniem szerokiej gamy form aktywności sportowej organizowanej przez studentów. Był świadkiem szerokiej edukacyjnej roli, jaką sport odgrywa w życiu studentów. Pod wpływem tych doświadczeń Coubertin dostrzegł olbrzymie znaczenie sportu w procesie przygotowania młodych ludzi do podjęcia odpowiedzialnych obowiązków zawodowych.

Halina Konopacka
zdołała pierwszy złoty medal dla Polski
podczas olimpiady w Amsterdamie w 1928 r.

Myśl olimpijska

To właśnie działania francuskiego arystokraty sprawiły, że igrzyska osiągnęły charakter ogólnonarodowy, jednocząc co cztery lata cały świat w duchy idei sportu. Pierwsze nowożytne igrzyska olimpijskie rozegrano oczywiście w Atenach, oddając tym samym hołd starożytnym pomysłodawcom zawodów. Innym nawiązaniem do tradycji było dodanie do szerokiego już wachlarzu konkurencji biegu maratońskiego na dystansie 42 kilometrów, który przebiegł pierwszy maratończyk – Filipides. Historia zatoczyła koło, bowiem wygrał go grecki pasterz, który tym zwycięstwem wprowadził w ekstazę społeczność ateńską. W 1924 roku w Chamoix zorganizowano po raz pierwszy olimpiadę sportów zimowych, którą rozgrywano w tym samym roku, co letnie igrzyska, ale zmiany cywilizacyjne i komercyjne spowodowały przesunięcie ich od 1992 roku o dwa lata do przodu. Niestety, wraz z rozwojem techniki i medycyny, wzrastały i wciąż wzrastają próby oszustwa ze strony sportowców. Liczne afery dopingowe są na szczęście szybko wykrywane, a ich „bohaterowie” eliminowani z rywalizacji sportowej na wiele lat.

Historia pokazuje, że wracano nieraz do idei „bożego pokoju”, bowiem podczas II wojny światowej igrzysk nie rozgrywano w roku 1940 w Helsinkach i 1944 w Londynie.

Rok 2008 jest rokiem olimpijskim. Zapewne czeka nas, kibiców, niemało wzruszeń i emocji podczas zmagania naszych zawodników w Pekinie. Trzymajmy kciuki szczególnie za sportowców z regionu świętokrzyskiego. Wicewojewoda Piotr Żołądek będzie kibicował polskim zawodnikom, a szczególnie Rafałowi Dobrowolskiemu, łucznikowi kieleckiej „Stelli”, który jako pierwszy w województwie uzyskał nominację olimpijską. Jakie mamy oczekiwania? Czy liczy się tylko zwycięstwo? A może trzeba osiągnąć sukces bez względu na cenę?

„W życiu ważny jest nie triumf, lecz walka. Istotną rzeczą jest nie zwyciężać, lecz umieć toczyć rycerski bój” – niech te słowa barona de Coubertina będą przewodnią myślą każdego sportowca, począwszy od tych najmłodszych na zawodowcach kończąc.

Wicewojewoda Piotr Żołądek życzył Rafałowi Dobrowolskiemu sukcesów w olimpijskiej rywalizacji

Sukces w sporcie zależy przede wszystkim od wieku, w którym rozpocznie się trenować. Dlatego na całym świecie, praktycznie w każdej dyscyplinie, bardzo szeroko rozwinięta jest sieć skautingu młodych talentów. Wojewódzki Zespół ds. Sportu przy Wojewodzie Świętokrzyskim wychodzi również z podobną inicjatywą. Jego działalność opiera się o wzniosłą ideę propagowania sportu i kultury fizycznej wśród mieszkańców naszego regionu. Pod przewodnictwem znanego działacza sportowego i regionalisty, Ryszarda Mikurdy, Zespół podejmuje liczne inicjatywy w zakresie organizacji i koordynowania przedsięwzięć sportowych w województwie. Ponadto zajmuje się analizą i oceną działalności gmin, powiatów i województwa na płaszczyźnie kultury fizycznej, jak również opiniuje wnioski w sprawach budowy czy modernizacji istniejących już obiektów sportowych.

Współcześnie młodzież niezbyt chętnie garnie się do aktywnego spędzania wolnego czasu. Miejsce bieżni, boiska czy hali gimnastycznej najczęściej zajmują telewizor, komputer i Internet. Ale zapewne każde dziecko, młodsze i starsze, marzy o tym, żeby być sławnym sportowcem. To właśnie w stronę takich niepoprawnych marzycieli skierowane są akcje Zespołu. Wypełniając lukę w imprezach rekreacyjno sportowych wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba wysłała naprzeciw oczekiwaniom młodych sportowców. W maju tego roku zainicjowała wspólnie ze znanym świętokrzyskim olimpijczykiem, Zbigniewem Piątkiem, Młodzieżowe Wyścigi Kolarskie pod znamiennej nazwą „Szukamy przyszłych olimpijczyków”. Przedsięwzięcie miało zmotywować najmłodszych do zmiany formy spędzania wolnego czasu oraz podnoszenie umiejętności w tej, a jakże, olimpijskiej dyscyplinie sportu. Jest to niewątpliwie szansa dla dzieci i młodzieży szczególnie z terenów wiejskich, gdzie infrastruktura sportowa często pozostawia wiele do życzenia.

Pod koniec lipca młodzież miała okazję uczestniczyć w finałowym wyścigu kolarskim, na profesjonalnie przygotowanej trasie, który oglądały największe polskie gwiazdy kolarstwa górskiego, Maja Włoszczowska czy Anna Szafraniec. Wszyscy, którzy wzięli udział w walce o zwycięstwo wygrali, bowiem zwyciężyła wszechmocna idea zdrowej rywalizacji w duchu fair play.

Brakuje krwi

Wakacje to okres, gdy w szpitalach zaczyna brakować krwi, bezcennego leku ratującego zdrowie i życie. Regionalne Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa w Kielcach apeluje o oddawanie krwi. Jej zapasy zmniejszają się bowiem z dnia na dzień.

Mniejsza liczba pobrań krwi pojawia się zawsze w okresie letnim. Młodzi ludzie, uczniowie i studenci, stanowiący największą grupę krwiodawców, wyjeżdża na wakacje. Ponadto wiele osób regularnie oddających krew jest na urloпах.

W lipcu, na zaproszenie wicewojewody Piotra Żołądka, przed budynek urzędu wojewódzkiego przyjechał specjalny ambulans Regionalnego Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa. Przez trzy godziny krew honorowo oddawali urzędnicy i mieszkańcy Kielc.

- Ta akcja to odpowiedź na apele świętokrzyskich szpitali, w których zaczyna brakować krwi niezbędnej do operacji i zabiegów. Cieszę się, że wielu honorowych dawców to pracownicy urzędu wojewódzkiego. Serdecznie im za to dziękuję - mówi wicewojewoda.

Ambulans do pobierania krwi wyjeżdża, w ramach akcji letniej, do wielu gmin województwa. Dokładny plan wyjazdów znajduje się na stronie internetowej RCKiK - www.rckik-kielce.com.pl

Krew można oddawać (od poniedziałku do piątku) w Regionalnym Centrum Krwiodawstwa i Krwiolecznictwa przy ul Jagiellońskiej 66 w Kielcach oraz w oddziałach terenowych: w Busku, Końskich, Ostrowcu Św., Sandomierzu, Skarżysku-Kamiennej, Staszowie i Starachowicach.

Krwiodawcą może być osoba, która ukończyła 18 lat, posiada dowód osobisty i cieszy się dobrym stanem zdrowia.

Finał konkursu wojewody

Nagrody zwycięzcom konkursu kolarskiego „Szukamy przyszłych olimpijczyków” wręczyła wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba. Finał wojewódzki zawodów odbył się podczas rozpoczynających się w Kielcach Mistrzostw Polski w Kolarstwie Górskim.

Zawody rozegrano w czterech kategoriach. Uczestniczyło w nich 31 zwycięzców eliminacji gminnych, które odbyły się w czerwcu. Dla finalistów specjalną trasę przygotowali specjaliści z Polskiego Związku Kolarskiego. Liczyła ona blisko 2 kilometry i jak przyznają zawodowcy stopień jej trudności można ocenić jako dość ciężki. I tak, w kategorii chłopców rocznik 1992 – 1994 zwyciężył Marcin Sudy ze Szkoły Podstawowej w Klimontowie, w kategorii chłopców rocznik 1995 – 1996 na najwyższym podium stanął Piotr Brożyna, z Bielin, a najlepszy w kategorii chłopców z rocznika 1997 – 1998 był Paweł Strojewski z Klimontowa. Wśród dziewcząt natomiast z pierwszej lokaty cieszyła się Aleksandra Wróbel z Kazimierzy Wielkiej. – *Zawodnicy, którzy zajęli czołowe miejsca w każdej kategorii zdecydowanie wyróżniali się spośród pozostałych uczestników rywalizacji. Odnosząc się do hasła konkursu, śmiało można powiedzieć, że mają oni szansę zostać przyszłymi olimpijczykami* – powiedział Józef Sobura, sędzia klasy narodowej, przewodniczący komisji sędziowskiej Mistrzostw Polski w Kolarstwie górskim.

Równocześnie rozegrano także zawody drużynowe. W tej klasyfikacji najlepszą okazała się reprezentacja z Kazimierzy Wielkiej, zdobywając 39 punktów. Zaraz za nimi uplasowali się młodzi kolarze z Klimontowa, trzecie miejsce przypadło Ożarówowi, a czwartą lokatę zajęła reprezentacja Staszowa.

Wszyscy uczestnicy zawodów otrzymali od wojewody medale oraz nagrody, a reprezentacjom gmin wręczono pamiątkowe puchary. Organizatorem konkursu był Wojewódzki Zespół ds. Sportu działający przy Wojewodzie Świętokrzyskim.

Wieści z urzędu

Wsparcie dla Szlaku Archeo-Geologicznego

Wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba włączyła się do akcji zainicjowanej przez „Gazetę Wyborczą w Kielcach” promującej Świętokrzyski Szlak Archeo-Geologiczny.

Planowany szlak to trzy miejsca w województwie - Rezerwat Wietrznia w Kielcach, Krzemionki Opatowskie i gmina Chęciny. Każde z nich może stać się bardziej atrakcyjne dla turystów, potrzebna jest jednak pomoc mieszkańców województwa świętokrzyskiego w zdobyciu funduszy na ich rozwój. Chodzi o 59 milionów złotych z Programu Operacyjnego „Innowacyjna Gospodarka”. Pieniądze byłyby przeznaczone na budowę projektu przygotowanego przez Urząd Miasta w Kielcach, muzeum w Krzemionkach i Regionalną Organizację Turystyczną. Znalazł się on bowiem na pierwszym miejscu listy rezerwowej, a Ministerstwo Rozwoju Regionalnego zdecydowało, że zrealizowane zostaną projekty, które będą miały duże poparcie społeczne. Żeby poprzeć projekt wystarczy uzupełnić formularz, który znajduje się na stronie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Konieczne jest podanie uzasadnienia.

Do przedsięwzięcia wojewoda zaangażowała wszystkich pracowników Świętokrzyskiego Urzędu Wojewódzkiego, kierując do nich prośbę o wypełnienie wniosku. Do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wpłynęło już około 200 głosów od mieszkańców województwa świętokrzyskiego popierających ta cenną inicjatywę.

Konsultacje społeczne

O planowanych zmianach w ustawie Prawo budowlane mówił Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Infrastruktury, Olgierd Dziekoński podczas spotkania z samorządowcami z województwa świętokrzyskiego. Udział w konsultacjach wzięli wojewoda Bożentyna Pałka-Koruba i wicewojewoda Piotr Żołądek.

- Punktem wyjścia w reformie ustawy jest nowe rozumienie tzw. „dobra wspólnego” jako integracji rozwoju zrównoważonego i ładu przestrzennego - wyjaśniał ideę zmian wiceminister Dziekoński.

Celem spotkania było omówienie szerokiego obszaru zmian w ustawie, podporządkowanych ułatwieniu i skróceniu procedur inwestycyjnych. Podstawowym elementem reformy powinno być przeniesienie odpowiedzialności władzy publicznej w procesie inwestycyjnym z administracji rządowej na samorząd lokalny.

Po przedstawieniu projektu zmian proponowanego przez Ministerstwo wiceminister odpowiadał na pytania zebranych.

Konkurs trwa

Trwa konkurs gmin na „Najlepszą wakacyjną akcję sportową dla dzieci i młodzieży”. Celem akcji jest promocja aktywnego i bezpiecznego wypoczynku w okresie wakacyjnym oraz stworzenie przez gminy jak najlepszych i najbezpieczniejszych warunków spędzania przez miejscową młodzież i dzieci okresu letnich wakacji 2008 roku.

Do Wojewódzkiego Zespołu ds. Sportu przy Wojewódzie Świętokrzyskim wpłynęły 22 zgłoszenia z następujących gmin: Bałtów, Bodzechów, Busko Zdrój, Dwikozy, Ostrowiec Świętokrzyski, Ożarów, Piekoszów, Pińczów, Połaniec, Raków, Sandomierz, Sitkówka Nowiny, Skarżysko Kamienna, Skarżysko Kościelne, Solec Zdrój, Staszów, Stopnica, Suchedniów, Wilczyce, Włoszczowa, Wojciechowice, Zagnańsk.

Konkurs potrwa do 31 sierpnia, a 26 września zostaną ogłoszone wyniki tegorocznej edycji.

Poszukujemy zdjęć

W ramach wrześniowych obchodów 10-lecia województwa świętokrzyskiego przygotowywana jest wystawa fotografii „Walka o województwo - jak to było?”. Organizatorzy apelują do wszystkich osób, które posiadają pamiątkowe zdjęcia z manifestacji, protestów i innych wydarzeń związanych z obroną województwa o wypożyczenie ich dla celów wystawy. Zdjęcia można dostarczać do rzeczownika prasowego wojewody świętokrzyskiego (ŚUW, p. 120).

Z Unią na Ty

Wakacje w Unii Europejskiej

Nadszedł okres wakacji i niektórzy z nas wybiorą się na urlop do któregoś z krajów europejskich. Aby długo wyczekiwany wypoczynek był udany powinniśmy zadbać o nasze bezpieczeństwo i zdrowie. Od czasu przystąpienia Polski do Unii Europejskiej obowiązują nas całkiem nowe zasady korzystania ze świadczeń zdrowotnych za granicą. Każdy Polak, który podlega w kraju ubezpieczeniu zdrowotnemu, będzie mógł skorzystać ze świadczeń zdrowotnych na terytorium Unii, bez konieczności wykupu dodatkowego ubezpieczenia. To korzystne rozwiązanie okaże się dogodne zwłaszcza dla osób, które – licząc na łut szczęścia – dotychczas nie korzystały z nieobowiązkowej ochrony ubezpieczeniowej w czasie wyjazdów za granicę.

Niezbędnym warunkiem skorzystania z pomocy zdrowotnej poza krajem będzie uzyskanie przed wyjazdem właściwego formularza potwierdzającego nasze uprawnienia do uzyskania świadczeń zdrowotnych. Taki dokument zagwarantuje nam, gdy zajdzie potrzeba, uzyskanie pomocy lekarskiej w każdym z krajów Unii Europejskiej.

Z wyjazdami turystycznymi związany jest formularz E111, o który powinny postarać się osoby wyjeżdżające na urlop, odwiedzające rodzinę lub odbywające krótką podróż służbową. Wniosek o jego wydanie należy złożyć na specjalnym formularzu E100, który zostanie nam udostępniony w każdym oddziale wojewódzkim lub rejonowym Narodowego Funduszu Zdrowia.

Kiedy już otrzymaliśmy formularz E111 i spakowani oczekujemy dnia wyjazdu, pamiętać musimy o jeszcze dwóch ważnych rzeczach: formularz ten jest w większości państw ważny 30 dni, zaś w każdym z państw członkowskich UE przysługuje nam inny zakres świadczeń zdrowotnych.

Jeśli zaniedbamy albo zapomnimy o obowiązku uzyskania formularza E111, nie będziemy pozbawieni możliwości korzystania ze świadczeń zdrowotnych, jednak musimy liczyć się z koniecznością pokrycia poniesionych wydatków z własnej kieszeni. Zwrot poniesionych kosztów jest możliwy, jednak dopiero po przeprowadzeniu długotrwałego postępowania. Refundacja kosztów leczenia wymagać także będzie od nas zebrania wszystkich rachunków dokumentujących poniesione wydatki. Tak więc najprościej będzie uzyskać formularz E111 przed każdym wyjazdem lub... ubezpieczyć się na dotychczasowych zasadach.

Najlepsze kąpieliska

Ośrodek Wypoczynkowy „Gutwin” w Ostrowcu Świętokrzyskim, potem kąpielisko OSiR w Suchedniowie, a zaraz za nim Baza TKR w Sędziszowie - tak wygląda pierwsza trójka najlepszych kąpielisk po wstępnych kontrolach w konkursie wojewody Bożentyny Pałki-Koruby.

Zwycięzca pierwszego etapu kontroli - Ośrodek „Gutwin” w Ostrowcu Św. na 20 możliwych punktów zdobył ich aż 19,79, drugi w klasyfikacji OSiR w Suchedniowie uzbierał na swoim koncie 19,33 punktu, a zajmującej trzecią lokatę, zwycięzcy ubiegłorocznej edycji konkursu, Bazie TKR w Sędziszowie przyznano 19,24 punktu.

Kontrole, które trwały od 16 do 18 lipca i były pierwszymi w ramach konkursu wojewody na „Najbezpieczniejsze i najlepiej zorganizowane kąpielisko do sezonu letniego 2008 w regionie świętokrzyskim”. Komisja konkursowa, w której skład oprócz przedstawicieli wojewody, wchodzi przedstawiciele Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Państwowej Straży Pożarnej, Policji, Sanepidu oraz Polskiego Radia Kielce zwracała uwagę na zapewnienie bezpieczeństwa korzystających z wypoczynku i kąpeli oraz poprawną organizację kąpieliska, zabezpieczenie ratownicze wraz z nieodzownym sprzętem do bezpośredniego ratowania życia, a także zabezpieczenie logistyczne w postaci zapewnienia dostępu do sanitariatów, prysznicu, obiektów rekreacyjnych i gastronomii.

Kolejne kontrole, po których wystawione zostaną łączne i zarazem ostateczne noty, będą odbywać się w sierpniu.

Kąpieliska zgłoszone do konkursu Wojewody Świętokrzyskiego to: Solec Zdrój, Sielpia, Golejów, Baza TKR w Sędziszowie, Borowa Góra, Umer, Zalew Szymanowice Górne – Klimontów, Kąpielisko „Klekot” Włoszczowa, Kąpielisko przy ośrodku „Horn” w Cedzynie, OSiR Suchedniów, Miejsko-Gminny Zakład Komunalny w Busku Zdroju, Ośrodek Wypoczynkowy „Gutwin” w Ostrowcu Św., Bernatka (Skarżysko-Kamienna), Jaśle (gm. Łączna), Chańcza, Bolmin oraz Opatów.

Kolonie pod kontrolą

Sielpia, Bocheniec, Mąchocice to najpopularniejsze miejsca tegorocznych kolonii i obozów. Ogromny „bum” przeżywają kolonie i obozy zagraniczne.

Do Kuratorium Oświaty w Kielcach zgłosiło się 101 organizatorów kolonii i obozów. 72 turnusy zorganizowano dla dzieci i młodzieży z naszego województwa poza

po Górach Świętokrzyskich na które przyjeżdżają głównie harcerze z ościennych województw i uczniowie z Szkolnych Klubów Turystycznych. Wizytatorzy z Kuratorium Oświaty rozpoczęli kontrolę palcówek letniego wypoczynku. Również przeprowadzane są kontrole każdego turnusu przez pracowników SANEPIDU.

Świętokrzyski Kurator Oświaty Małgorzata Muzoł zwróciła się do organizatorów wypoczynku, właścicieli obiektów, wychowawców i rodziców o wzmożenie opieki nad wypoczywającymi w naszym województwie dziećmi i młodzieżą.

„Należy bezwzględnie przestrzegać przepisów bhp w czasie prowadzonych zajęć, wycieczek, imprez. Proszę zwrócić uwagę na sprzęt, który wykorzystywany jest przez dzieci i młodzież. Konieczne jest wyeliminowanie tych urządzeń, które nie posiadają odpowiednich atestów i zagrażają życiu i zdrowiu podopiecznych. Przypominam, iż absolutnie niedopuszczalne jest pozostawienie dzieci i młodzieży bez opieki i kontroli”

– napisała kurator.

Kuratorium Oświaty w Kielcach informuje, że w okresie trwania wypoczynku letniego przez całą dobę czynne są telefony interwencyjne: 1199, 1110, 987, (041) 344 33 33.

granicami kraju. Wyjedzie na nie około 3190 uczestników. Natomiast na terenie województwa świętokrzyskiego będzie wypoczywać około 7 tysięcy dzieci i młodzieży. Największą popularnością cieszą się Sielpia, Bocheniec oraz Mąchocice. Jest też dużo obozów wędrownych

Bezpieczne place zabaw

Po tragicznym wydarzeniu na kolonii w Szczawniku, wicewojewoda Piotr Żołądek zwrócił się do Wojewódzkiego Inspektoratu Nadzoru Budowlanego o przedstawienie stanu kontroli placów zabaw i miejsc wypoczynku dla dzieci.

Dotychczas skontrolowano 44 obiekty przeznaczone do pobytu dzieci i młodzieży w okresie wakacyjnym. Inspektorzy nie stwierdzili większych nieprawidłowości. - Musimy dołożyć wszelkich starań i podjąć wyjątkowe kroki ostrożności, aby zapewnić dzieciom bezpieczeństwo w trakcie letniego wypoczynku. Cieszy mnie informacja jaką otrzymałem, że obiekty codziennej rekreacji i place zabaw w naszym województwie są w dobrym stanie technicznym - skomentował kontrole wicewojewoda Piotr Żołądek.

Kulturalny eksport

Marek Fijałkowski

Jedyny muzyk zespołu Arianie, który grał w niej od założenia, aż do zakończenia działalności – Marek Fijałkowski, perkusista, wokalista, kompozytor. Zupełnie odda-

ny muzyce zagrał z Arianami ponad 3 tysiące koncertów w kraju i zagranicą.

- To były cudowne lata! Prawie wszystkie nasze piosenki mogę zaśpiewać obudzony o północy, a szczególnie „Łubinową miłość”... – wspomina z uśmiechem, ale i z rozrzewaniem artysta.

Od kilku lat śpiewa solo z powodzeniem wykonując własne kompozycje, ale również znane i lubiane polskie przeboje. Piosenka „Śni mi się USA” została wybrana przez słuchaczy Radia Kielce przebojem lata 2002 roku. Nagrał wiele utworów instrumentalnych i piosenek z innymi artystami, które do dzisiaj są emitowane na antenie Polskiego Radia i Telewizji. Bywa też gościem w audycjach „Muzyczna Jedyńka”.

Koncertuje w Polsce i wielu krajach europejskich, między innymi w Czechach, Słowacji, Niemczech, Szwecji czy Finlandii.

Marek Fijałkowski zyskał sobie zaszczytne miano barda świętokrzyskiego i piewcy piękna „naszej wspólnej, małej ojczyzny”, a utwór „Świętokrzyskie, jakie cudne” uważany jest przez wielu mieszkańców za hymn naszego regionu.

Artysta pisze również teksty, często do własnej muzyki. Ostatni czas spędza na przygotowaniach płyty, na której znajdują się jego piosenki nagrane przez ostatnie 15 lat.

Aktualnie śpiewa w reaktywowanej w ubiegłym roku grupie Homo Homini, z którą wystąpił między innymi w „Wideo-tece Dorosłego Człowieka” w TVP 2. Na płycie, którą zespół niebawem wyda, będą 2 piosenki z tekstem Marka Fijałkowskiego – „Lato czeka” oraz „O dziewczynie i o chłopcu”.

Poznaj świętokrzyskie zakątki

Nowy Korczyn

Do drugiej połowy XIX w. miejscowość nosiła nazwę Nowe Miasto Korczyn. W epoce Jagiellonów Korczyn był ważnym ośrodkiem władzy pań-

stwowej. Na zamku wybudowanym przez Kazimierza Wielkiego przyjmowano zagraniczne poselstwa, podejmowano ważne dla kraju decyzje polityczne, stanowiono prawo (statuty nowokorczyńskie). Odbywały się tu zjazdy rycerstwa i możnowładztwa, sejmy i sejmiki ziemskie dla Małopolski, ale także rokosze i konfederacje oraz przyjęto jeden z hołdów krzyżackich. Zamek uległ zniszczeniu podczas potopu szwedzkiego.

Miasto było ważnym ośrodkiem handlu. W XVI w. odbywały się tu sławne, zwłaszcza z handlu zbożem jarmarki, dzięki którym ustaliła się specjalna nowokorczyńska miara zbożowa. Nowy Korczyn początek swój zawdzięcza Staremu Korczynowi, wczesnopiastowskiemu grodowi, w którym w 1226 r. urodził się książę krakowsko-sandomierski Bolesław Wstydlivy. Książę ten w roku 1258 założył Nowe Miasto Korczyn na prawie magdeburskim.

Po przeniesieniu stolicy kraju z Krakowa do Warszawy, rola polityczna małopolskiej szlachty osłabła, a wraz z nią znaczenie korczyńskich sejmików. Ogromne zniszczenia przyniosły wojny, a szczególnie potop szwedzki oraz najazd Rakocznego. W 1657 r. miasto zostało spalone i splądrowane. Korczyn został ponownie zajęty i zniszczony przez Szwedów w 1702 r. w trakcie III wojny północnej.

W 1794 r. przez Nowe Miasto przemaszerowały wojska Tadeusza Kościuszki obozujące w pobliskich Winiarach. We wrześniu 1914 r. toczyły się na tych terenach walki formującego się I Pułku Piechoty Legionów Polskich dowodzonego przez Józefa Piłsudskiego, a w 1944 r. miejscowość znalazła się w granicach partyzanckiej Republiki Pińczowskiej.

Odwiedzających Nowy Korczyn urzekną swym pięknem i niezwykłą architekturą sakralną zabytki - m. in. gotycki kościół z XIII w. p. w. św. Stanisława biskupa, ufundowany przez księcia Bolesława Wstydliviego i jego żonę Kingę czy kościół p.w. Św. Trójcy, w którym odbywały się sejmy generalne ziemskie dla Małopolski. Śladem po żyjących to od XVI stulecia wyznawcach judaizmu są ruiny synagogi wzniesionej pod koniec XVIII w.

Więcej - www.nowykorczyn.pl

Warto przeczytać

Męczeństwo polskiej wsi

*W każdym z tych domów przeszedł anioł śmierci,
jak za dni dawnych w kraju Faraona.*

Wytracił starców, także małe dzieci

w własnych podwojach każdy ciężko konał.

Feliks Ślęzak „Pieśń”

Cytat wymieniony na wstępie jest fragmentem wspomnień zawartych w pracy „Zbrodnie hitlerowskie na wsi polskiej w latach 1939-1945”. Ludowe Towarzystwo Naukowo-Kulturalne w Kielcach oraz Muzeum Historii Polskiego Ruchu Ludowego wydało te pozycję jako

hołd twórcom Mauzoleum Walki i Męczeństwa Wsi Polskiej w Michniowie. Książkę tę otrzymali uczestnicy uroczystości rocznicowych upamiętniających pacyfikację Michniowa, która nastąpiła w lipcu 1942 roku.

Książka jest zapisem wspomnień, pamiętników i relacji nadesłanych na konkurs wspomnieniowy o tamtym strasznym czasie, który miał zachować ulotną i kruchą pamięć naocznych świadków wydarzeń, mieszkańców wsi dotkniętych terrorem okupacyjnym.

Powstała faktograficznie ciekawa pozycja zawierająca różnorodny materiał. Krótkie relacje niezwykle urozmaiconych zdarzeń z wielu obszarów Polski stanowią bogatą skarbnicę wiedzy na temat represji doświadczanych przez

polskie wsie w okresie wojny. Wspomnienia dotyczą zdarzeń historycznie znanych i refleksji zupełnie epizodycznych. Wszystkie jednak stanowią wstrząsający materiał o okropieństwach i obłudzie wojny. Wspomnienia są tym realniejsze, że ilustrowane zdjęciami z tamtych lat – czasem wykonanymi ukradkiem, czasem znalezionymi i odzyskanymi od ich upiornych fotografów – Niemców.

Dobrze, że wspomnienia bezpośrednich świadków zostały znów przywołane, dobrze, że zdarzyło się to w czasie, gdy realizowany ma być projekt Mauzoleum - muzeum 817 polskich wsi upamiętniający martyrologię jej mieszkańców. Spełniło się to co, bodaj w 50 rocznicę pacyfikacji Michniowa, mówili jego uczestnicy – „Tu zaś w Michniowie niech powstanie muzeum martyrologii wsi polskiej dla upamiętnienia walki, cierpień, kaźni i chwały. By przestrzegało przed szaleństwem wojny, by głosiło niezbywalne prawo i potrzebę pokoju wszystkim wsiom, miastom i ludziom”.

I w związku z tym ostatnia refleksja. Czy z historii – nauczycielki życia, z czasów gdy płonęło niebo i ziemia potrafiliśmy zbudować czas pokoju, współpracy, postaw obywatelskich i społecznych? Czy umiemy docenić i skonsumować dany nam czas pokoju i rozumiemy jego wartość oraz cenę jaką płacili za ów dar nasi ojcowie?

Bożentyna Pałka-Koruba
Wojewoda Świętokrzyski

Warto posłuchać

Jerzy Fryderyk Händel

„Jest niezrównanym mistrzem wszystkich mistrzów. Idźcie i ucicie się od niego jak osiągać potężne efekty za pomocą oszczędnych środków” – tak mówił o wybitnym kompozytorze epoki baroku Ludwig van Beethoven.

Jerzy Fryderyk Händel żył w latach 1685-1759. Nawet ci, którzy

nie interesują się zbytnio muzyką, bezbłędnie rozpoznają wzniosłe „Alleluja!” z jego genialnego oratorium „Mesjasz”, podobnie jak z Janem Sebastianem Bachem kojarzone są takty popularnej toccaty i fugi d-moll. Händel był człowiekiem znanym za życia w przeciwieństwie do Bacha. Obaj byli geniuszami swojej epoki, urodzili się w tym samym roku, zmarli w tym samym stuleciu. Nie spotkali się nigdy, choć melomani owych czasów marzyli o „pojedyńku” tych dwóch kompozytorów. Miłośnicy teatru telewizji znają zapewne świetną sztukę „Kolacja na cztery ręce” Paula Barza. Jej fabułą jest hipotetyczne spotkanie dwóch muzycznych geniuszy

- w rolę Händla wcielił się niezrównany Roman Wilhelmi, a Bacha zagrał Janusz Gajos.

Händel był sławny za życia w całej Europie i sława ta nie zgasła nigdy. Jako człowiek odznaczał się wielkim poczuciem humoru, był wielkim smakoszem życia, wina i dobrego jedzenia. Jego muzyka jest delikatna i potężna zarazem, kipiąca życiem i energią. Potrafi być także niezwykle dramatyczna i monumentalna. Tworzył opery, oratoria (sławę przyniósł mu wspomniany wyżej „Mesjasz”), utwory instrumentalne, a zwłaszcza Concerti grossi. Słynne są jego koncerty organowe oraz kompozycje kameralne i fortepianowe.

Wspominam o Jerzym Fryderyku Händlu, gdyż zauroczony jestem otrzymaną niedawno w darze płytą z nagraniami Concerti grossi, wykonanych przez Concentus Musicus Wien pod dyrekcją N. Harnoncourta. I taką właśnie muzykę z przyjemnością Państwu polecam.

Piotr Żołądek
Wicewojewoda Świętokrzyski

Co, gdzie, kiedy?

XIX Sandomierskie Wieczory Organowe

6 sierpnia, godz. 19.30

Miejsce: Bazylika Katedralna w Sandomierzu

Informacje: (015) 832 73 43

Koncert zagrają w duecie Roman Lulek z Lublina oraz Stanisław Kowalczyk z Łodzi. Kolejne koncerty – 20 i 27 sierpnia również o godz. 19.30.

Podróże małe i trzy duże - wystawa malarstwa Pawła Pierścińskiego.

8-30 sierpnia

Miejsce: Biuro Wystaw Artystycznych w Kielcach, „Galeria na Piętrze”

Informacje: (41) 344 63 19

Paweł Pierściński - kielczanin, fotograf, publicysta, krytyk i teoretyk fotografii, działacz społeczny, organizator ruchu fotograficznego pejzażystów polskich, komisarz ogólnopolskich wystaw fotografii krajobrazowej, redaktor i współautor między innymi Almanachu „Mistrzowie Polskiego Pejzażu” oraz „Kielecka Szkoła Krajobrazu”. Twórca i organizator kierunku artystycznego pod nazwą Kielecka Szkoła Krajobrazu.

Koncert muzyki bałkańskiej - zespół Balkan Sevdah 10 sierpnia 2008 - niedziela godzina: 19:00

Miejsce: DŚT - Pałac T. Zielińskiego, ul. Zamkowa 5 w Kielcach

Informacje: (041) 368 20 53, 368 20 54

XII Jarmark św. Jacka

15 – 17 sierpnia

Miejsce: Klimontów

Informacje: (015) 866 11 00

Jarmark na św. Jacka stał się tradycją w gminie Klimontów. Organizowane w jego ramach imprezy prezentują lokalną społeczność, gospodarkę i dorobek kulturalny gminy.

Dymarki Świętokrzyskie

16 – 17 sierpnia

Miejsce: Nowa Słupia

Informacje: (041) 317 76 04

Pokazy gladiatorów, rozpalenie świętego ognia i wieczorny marsz z Łyśca do Nowej Słupi - takie atrakcje oprócz tradycyjnych pokazów wytopu żelaza przygotowano na czterdzieste drugie Dymarki Świętokrzyskie. Gwiazdą imprezy będzie zespół Perfect.

XI Dni Szydłowa – „Święto Śliwki”

23 – 24 sierpnia

Miejsce: Plac Zamkowy w Szydłowie

Informacje: (041) 354 51 25

Gmina Szydłów w ciągu ostatnich kilku lat stała się największym polskim zagłębiem śliwkowym. W promocji owoców, które stały się już symbolem gminy, pomaga organizowane Święto Śliwki.

Przepisy kulinarne

Prezentujemy kolejne przepisy przygotowane na ogłoszony przez wojewodę konkurs „Świętokrzyska potrawa świąteczna”.

Pieczeń wołowa zwijana z grzybami w sosie jałowcowym

Składniki: l - 1,5 kg wołowiny bez kości, 1 cytryna.

Farsz: 5 dag suszonych prawdziwych grzybów, 2 szklanki wody, 5 dag tłustego wędzonego boczku, 2 cebule, 1 jajko, 1 łyżka kwaśnej śmietany, 1 łyżka posiekanej naci pietruszki, 1 kostka masła lub smalcu, bułka tarta, sól i pieprz.

Sos jałowcowy: 5 dag wędzonki, 1 cebula, 1 łyżka suszonych jagód jałowca, 1/2 startej marchwi, 1/4 startego selera, 1/2 szklanki białego wytrawnego wina, 1 szklanka rosółu, 1 łyżeczka koncentratu pomidorowego, sok z cytryny.

Zasmażka: 3 dag masła, 3 dag mąki.

Wykonanie: Mięso rozbić tłuczkiem na wilgotnej desce i skropić sokiem z cytryny. Ugotować grzyby w 2 szklankach wody. Po ostudzeniu razem z boczkiem przekręcić przez maszynkę. Dodać drobno posiekaną usmażoną w łyżce masła cebulę. Dodać pozostałe składniki i wyrobić na jednolitą masę. Przyrządzonym farszem pokryć równomiernie mięso, zwinąć ciasno, obwiązać wyparzoną we wrzątku białą bawełnianą nitką. Można lekko oprószyć solą, zrumienić ze wszystkich stron na tłuszczu. Pieczemy w gęsiarce w piekarniku przez około 1,5 godziny podlewając wcześniej wywarem z grzybów.

Sos jałowcowy: Wędzonkę, cebulę, jagody jałowca, marchew i seler podduśić w rondelku lekko rumieniąc. Dodać rosół i gotować na małym ogniu około godziny. Przyrządzić zasmażkę, połączyć z warzywami, zagotować i przetrzeć przez sito. Dodać wino, koncentrat.

Doprawić do smaku solą i sokiem z cytryny. Pieczeń kroimy w plastry, polewamy sosem.

Rwoki z makiem i miodem

Składniki: 1/2 kg mąki, 1 jajko, 2 szklanki maku, 5 łyżek miodu, sól, woda.

Wykonanie: Z mąki, jajka, wody i soli zagnieść ciasto jak na makaron. Wałkować cienkie placki, pokroić na paski o szerokości około 5 cm. Każdy z pasków porwać na nieduże kawałki. Ugotować w osolonej wodzie jak makaron. Mak zalać wrzątkiem, gotować 15 minut. Odśaczyć i przekręcić 2 razy przez maszynkę. Dodać miód oraz dowolny aromat. Ugotowane rwoki połączyć z przygotowaną masą makową.

Przepisy przygotowane przez Zespół Ludowo-Biesiadny „Bolechowiczanki” z Bolechowic.